

ECCLESIASTES. קהלת

- 1 ידברי קהלת בן־דוד מלך בירושלם:
 2 הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הפל הבל:
 3 מה־יתרון לאדם בכל־עמלו שיעמל תחת השמש:
 4 דוד הלך ודוד בא והארץ לעולם עמדת:
 5 וזבח השמש ובא השמש ואל־מקומו שואף
 6 הזלך אל־דרום וסובב אל־צפון
 7 סובב וסבב הזלך הרוח ועל־סביבתיו שב הרוח:
 8 כל־הנחלים הלכים אל־הים והים איננו מלא
 9 אל־מקום שהנחלים הלכים שם הם שבים ללכת:
 10 כל־הדברים יגעים לא־יוכל איש לדבר
 11 לא־תשבע עין לראות ולא־תמלא און משמע:
 12 מה־שהיה הוא שיהיה ומה־שנעשה הוא שיעשה ואין כל־חדש
 13 תחת השמש: 10 יש דבר שיאמר ראה־זה תנש הוא כבד הנה
 14 לעלמים אשר הנה מלפנינו: 11 אין זכרון לראשנים וגם לאחרנים
 15 שיהיו לא־יהיה להם זכרון עם שיהיו לאחרנה: 12
 16 אני קהלת הייתי מלך על־ישראל בירושלם: 13 ונתתי את־
 17 לבי לדרוש ולתור בחכמה על־ כל־אשר נעשה תחת השמים הוא
 18 ענין רע נתן אלהים לבני האדם לענות בו: 14 ראיתי את־כל־
 19 הפעשים שנעשו תחת השמש והנה הפל הבל ורעות רוח:
 20 מענת לא־יוכל לתקן וחסרון לא־יוכל להפנות:
 21 הדברתי אני עם־לבי לאמר אני הנה הגדלתי והוספתי חכמה
 22 על כל־אשר־היה לפני על־ירושלם ולבי ראה הרבה חכמה ונדעת:
 23 ואתנה לבי לנדעת חכמה ונדעת הללות ושכלות ידעתי שנמשך
 24 הוא רעיון רוח:
 25 כי ברב חכמה רב־כעס ויזסיף דעת יזסיף מכאוב:

Cp I, 5 ~ 1 (c MSS^W) ואל־מקומו שואף || 10 5MSS הוי || 13 ^a Or
 להמלות || ^b להמקות || ^b להמקות || 15 ^a 1 prb || ^b להמקות || ^b להמקות ||
 16 140MSS בירושלם (2,7) || 17 ^{a-a} 1 נדעת || ^b 1 c nonn MSS וסכלות (10,13) || ^c mlt MSS וסכלות.

2¹ וְאָמַרְתִּי אֲנִי בִלְבִי לְכֹה־נָא אֲנִסְכָּה בְשִׂמְחָה וְרָאָה בְטוֹב
 וְהִנֵּה גַם־הוּא הֶבֶל: 2² לְשִׁחֻק אָמַרְתִּי מִהוֹלֵל וּלְשִׂמְחָה מִה־נֹּהַ
 עֲשֵׂה: 3³ תַּרְתִּי בִלְבִי לְמִשְׁוֹךְ בֵּינִי אֶת־בְּשָׂרִי וּלְבִי נִהְגַּ בַּחֲכָמָה
 וּלְאִתּוֹ בְּסִכְלוֹת עַד אֲשֶׁר־אָרְאָה אִי־זֶה טוֹב לְבִגְי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
 תַּחַת הַשָּׁמַיִם מִסֶּפֶר יְמֵי חַיֵּיהֶם: 4⁴ הִנְדַּלְתִּי מַעֲשֵׂי בְּנֵי־לֵי בְּתִים
 נִטְעַתִּי לִי פְרָמִים: 5⁵ עֲשִׂיתִי לִי גִנּוֹת וּפְרֻדִּים וְנִטְעַתִּי בָהֶם עֵץ כָּל־
 פְּרִי: 6⁶ עֲשִׂיתִי לִי בְרֻכּוֹת מַיִם לְהִשְׁקוֹת מֵהֶם יַעַר צוֹמֵחַ עֵצִים:
 7⁷ קָנִיתִי עֲבָדִים וּשְׂפָחוֹת וּבְנֵי־בַיִת הָיָה לִי גַם מְקַנְהֵי בְקָר וְצֹאן
 הַרְבֵּה הָיָה לִי מִכָּל שְׂהִי: 8⁸ לִפְנֵי בִירוּשָׁלַם: 8⁸ כָּנַסְתִּי לִי גַם־כֶּסֶף
 וְזָהָב וּסְגֵלַת מְלָכִים וְהַמְדִינּוֹת עֲשִׂיתִי לִי שָׂרִים וְשָׂרוֹת וְתַעֲנֻנּוֹת
 בְּגֵי הָאָדָם שְׂרָה וְשָׂדוֹת: 9⁹ וְנִגְדַלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי מִכָּל שְׂהִי לִפְנֵי
 בִירוּשָׁלַם אַף חֲכָמְתִי עֲמָדָה לִי: 10¹⁰ וְכֹל אֲשֶׁר שָׂאֲלוּ עֵינָי לֹא אֲצַלְתִּי
 מֵהֶם לֹא־מִנְעַתִּי אֶת־לְבִי מִכָּל־שִׂמְחָה כִּי־לְבִי שָׂמַח מִכָּל־עֲמָלִי
 וְזֶה־הָיָה חֻלְקִי מִכָּל־עֲמָלִי: 11¹¹ וּפְנִיתִי אֲנִי בְּכָל־מַעֲשֵׂי שִׂעְשׂוֹ יְדֵי
 וּבְעֵמֶל שִׂעֲמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ וְאֵין יִתְרוֹן
 תַּחַת הַשָּׁמַשׁ:

12¹² וּפְנִיתִי אֲנִי לְרֵאוֹת חֲכָמָה וְהוֹלָלוֹת וְסִכְלוֹת כִּי מֵהֶם הָאָדָם
 שָׂיבוֹא אַחֲרַי הַמְּלֶךְ אֶת אֲשֶׁר־כָּבַר עֲשׂוּהוּ: 13¹³ וְרָאִיתִי אֲנִי שִׂישׁ
 יִתְרוֹן לְחֲכָמָה מִן־הַסִּכְלוֹת כִּי־תִרְוֹן הָאֹר מִן־הַחֶשֶׁךְ:

14¹⁴ הַחֶכֶם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַפְּסִיל בַּחֶשֶׁךְ הוֹלֵךְ
 וְיַנְעִתִי גַם־אֲנִי שְׂמִקְרָה אַחַד יִקְרָה אֶת־גְּלָם: 15¹⁵ וְאָמַרְתִּי אֲנִי בִלְבִי
 כִּמְקַרָּה הַפְּסִיל גַם־אֲנִי יִקְרָנִי וְלִמָּה חֲכָמְתִי אֲנִי אֲזִי יִתֵּר וּדְבַרְתִּי
 בִלְבִי שְׁנֵם־זֶה הֶבֶל: 16¹⁶ כִּי אֵין זְכָרוֹן לְחֶכֶם עִם־הַפְּסִיל לַעֲוָלִים בְּשִׂפְכָר
 הַיַּיִם הַבָּאִים הַכֹּל גִּשְׁפָּח וְאִיךְ יָמוֹת הַחֶכֶם עִם־הַפְּסִיל: 17¹⁷ וּשְׂנֵאתִי
 אֶת־הַחַיִּים כִּי רַע עָלִי הַמַּעֲשֵׂה שֶׁנַּעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ כִּי־הֶבֶל הֶבֶל
 וְרַעוֹת רוּחַ: 18¹⁸ וּשְׂנֵאתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עֲמָלִי שֶׁאֲנִי עֹמֵל

Cp 2, 3 2MSS 630 השמש || 7^a 29MSS+ לִי || 7^b IMS הִיִּי || 7^c 8 Var^B
 Kimchi מקנה || 8^d 87MSS שְׂהִי || cf 9; 1,16 || 8^e textus et sensus perincert;
 6 οἰνοχόον και οἰνοχόας שְׂרָה וְשָׂדוֹת: sed voc aram שְׂרָה notionem vini
 per se haud exprimit, cf 8); 8 pincernae et propinatrices; 'A κυλίκιον και
 κυλίκια, 8 scyphos et urceos in ministerio ad vina fundenda: ? 1 שְׂרָה וְשָׂרוֹת ||
 12^a 1 prb וְהוֹלָלוֹת (cf ad 1,17) || 12^b ins frt יַעֲשֵׂה || 12^c 68MSS 630 עֲשֵׂה ||
 15 >2MSS 630; prps אֲנִי אֲזִי תַרְתִּי (cf 3).

תחת השמש שאניחנו לאדם שיהיה אחרי: 19 ומי יודע החכם
 יהיה או סכל וישלט בכל-עמלי שעמלתי ושחכמתי תחת השמש
 גם-זה הכל: 20 וסבותי אני ליאש את-לבי על כל-העמל שעמלתי
 תחת השמש: 21 כיי-יש אדם שעמלו בחכמה וברעת ובכשרון ולאדם
 שלא עמל-בו ותננו חלקו גם-זה הכל ורעה רבה: 22 כי מה-היה
 לאדם בכל-עמלו וברעיון לבו שהוא עמל תחת השמש: 23 כי כל-
 ימיו מקאבים וכעם ענינו גם-בלילה לא-שכב לבו גם-זה הכל הוא:
 24 אין טוב באדם שיאכל ושתה והראה את-נפשו טוב בעמלו
 גם-זה ראיתי אני כי מיד האלהים היא: 25 כי מי יאכל ומי יחוש
 חוץ מפני: 26 כי לאדם שטוב לפניו נתן חכמה ודעת ושמחה
 ולחוטא נתן ענין לאסף ולכנוס לתת לטוב לפני האלהים גם-זה
 הכל ורעות רוח:

- 3¹ לכל זמן ועת לכל-חפץ תחת השמים: ם
 2² עת ללדת ועת למות
 עת לטעת ועת לעקור נטוע:
 3³ עת להרוג ועת לרפוא
 עת לפרוץ ועת לבנות:
 4⁴ עת לבבות ועת לשחוק
 עת ספוד ועת רקוד:
 5⁵ עת להשליך אבנים ועת פנוס אבנים
 עת לחבוק ועת לרחק מחבק:
 6⁶ עת לבקש ועת לאבד
 עת לשמור ועת להשליך:
 7⁷ עת לקרוע ועת לתפור
 עת לחשות ועת לדבר:
 8⁸ עת לאהב ועת לשנא
 עת מלחמה ועת שלום: ם

9 מה-יתרון העושה באשר הוא עמל: 10 ראיתי את-
 הענין אשר נתן אלהים לבני האדם לענות בו: 11 את-הכל עשה
 יפה בעתו גם את-העלם נתן בלבם מבלי אשר לא-ימצא האדם

20 mlt MSS & + ושחכמתי (cf 19) || 24^a 1 prb c 6S ל' (cf 22; 6,12; 8,15) ||

^b 1 c 8MSS 6S Hier ממנו cf 3,22; etiam 3,12; 8,15 || 25^a 6S ושתה || ^b 1 c 8MSS 6S Hier

אֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר־עָשָׂה הָאֱלֹהִים מִרֵאשׁ וְעַד־סוֹף: ¹² יָדַעְתִּי כִּי אֵין
טוֹב בָּם כִּי אִם־לְשִׁמּוֹת וְלַעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיָּו: ¹³ וְגַם כָּל־הָאָדָם
שִׂיאֵכֶל וְשִׂתָּה וְרָאָה טוֹב בְּכָל־עֲמָלוֹ מִתַּת אֱלֹהִים הִיא: ¹⁴ יָדַעְתִּי
כִּי כָּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף
וּמִמֶּנּוּ אֵין לְגַרֵעַ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שִׂירָאוֹ מִלְּפָנָיו: ¹⁵ מִה־שֶׁהָיָה כְּבָר
הוּא וְאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הִיָּה וְהָאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת־גִּרְהָף:

¹⁶ וְעוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט שָׁמָּה הִרְשַׁע וּמְקוֹם
הַצְּדָק שָׁמָּה הִרְשַׁע: ¹⁷ אָמַרְתִּי אֲנִי בִלְפִי אֶת־הַצְּדִיק וְאֶת־הַרְשָׁע
יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים בִּי־עַת לְכָל־חַפְצִי וְעַל כָּל־הַמַּעֲשֶׂה שָׁם: ¹⁸ אָמַרְתִּי
אֲנִי בִלְפִי עַל־דְּבַרְתִּי בְּנֵי הָאָדָם לְבָרֵם הָאֱלֹהִים וּלְרְאוֹת שֶׁהֵם־
בְּהִמָּה הִסָּה לָהֶם: ¹⁹ כִּי מִקְרָה בְּנֵי־הָאָדָם וּמִקְרָה בְּהִמָּה וּמִקְרָה^b
אֶחָד לָהֶם כְּמוֹת זֶה בֶּן מוֹת זֶה וְרוּחַ אֶחָד לְכָל וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן־
הַבְּהִמָּה אֵין כִּי הַכֹּל הִבָּל: ²⁰ הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל־מְקוֹם אֶחָד הַכֹּל הִיָּה
מִן־הָעֶפֶר וְהַכֹּל שָׁב אֶל־הָעֶפֶר: ²¹ מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם בְּהַעֲלָה
הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהִמָּה הִיִּרְדָּת^b הִיא לְמַטָּה לְאַרְצִי: ²² וְרָאִיתִי
כִּי אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׁמַח הָאָדָם בְּמַעֲשָׂיו כִּי־הוּא חָלְקוֹ כִּי מִי
יְבִיאֵנּוּ לְרְאוֹת בְּמָה שִׁיְהִיָּה אַחֲרָיו:

4 יוֹשְׁבֵתִי אֲנִי וְאֶרְאָה אֶת־כָּל־הַעֲשָׂקִים אֲשֶׁר גַּעֲשִׂים תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה וְדַמְעַת הַעֲשָׂקִים וְאֵין לָהֶם מִנְחָם וּמִיַּד עֲשָׂקִיהֶם
כָּח וְאֵין לָהֶם מִנְחָם: ² וְשָׁבַח אֲנִי אֶת־הַמַּתִּים שֶׁכְּבָר מְתוֹ מִן־הַחַיִּים
אֲשֶׁר הִסָּה חַיִּים עֲדָנָה: ³ וְטוֹב מִשְׁנִיָּהֶם אֶת אֲשֶׁר־עָנָן לֹא הִיָּה
אֲשֶׁר לֹא־רָאָה אֶת־הַמַּעֲשֶׂה הִרְעֵ אֲשֶׁר גַּעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

4 וְרָאִיתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עֲמָל וְאֶת כָּל־כַּשְׂרוֹן הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִיא
קִנְיַת־אִישׁ מִרְעֵהוּ גַם־זֶה הִבָּל וְרַעוּת רוּחַ:

5 הַכֹּסֶל חִבֵּק אֶת־יָדָיו וְאָכַל אֶת־בָּשָׂרוֹ:

6 טוֹב מְלֹא כֶּף גַּחַת מִמְּלֵא חֲפָנִים עֲמַל וְרַעוּת רוּחַ:

7 יוֹשְׁבֵתִי אֲנִי וְאֶרְאָה הִבָּל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: ⁸ יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי גַם
בֶּן וְאִת אֵין־לוֹ וְאֵין קֵץ לְכָל־עֲמָלוֹ גַם־עֵינָיו לֹא־תִשְׁבַּע עֲשָׂר וּלְמִי
אֲנִי עֲמַל וּמְחַסֵּר אֶת־נַפְשִׁי מִטּוֹכָה גַם־זֶה הִבָּל וְעַנְגָּן רַע הוּא:

Cp 3, 12 °° frt add || 16 prps הַפֶּשַׁע || 17 1 frt שָׁם || 18 °° Var^B Kimchi
|| מִקְרָה ^b 1 c 41MSS 686 || מִקְרָה ב' הָא' וּמִקְרָה 685 1 c 2^a 19 || שָׁהֶם כ' ||
|| וְשִׁבְחָתִי 1 frt Cp 4, 2 || הַעֲלָה... הִיִּרְדָּת 685 1 c 2^b || וּמִי 685 21 c 2^a 60MSS ||
685 1 c Q 685 עֵינָיו; K^v עֵינָיו.

9 טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן־הָאֶחָד אֲשֶׁר יִשְׁלְהֶם שָׁכַר טוֹב בְּעַמְלָם: ¹⁰ כִּי אִם־יִפְּלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת־חֲבֵרוֹ וְאֵילּוּ^b הָאֶחָד שׂוֹפֵל וְאִין שְׁנֵי לְהַקִּימוֹ: ¹¹ גַּם אִם־יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם וּלְאֶחָד אֶיךָ יָחַם: ¹² וְאִם־יִתְקַפוּ הָאֶחָד הַשָּׁנִים יַעֲמְדוּ נְגִדוֹ וְהַחֹטֵם הַמְשַׁלֵּשׁ לֹא בַמְהֵרָה יִנְתַּק: ¹³ טוֹב יֵלֵד מִסֶּכֶן וְחָכָם מִמֶּלֶךְ זָקֵן וְכִסִּיל אֲשֶׁר

לֹא־יִדַּע לְהִזְהַר עוֹד: ¹⁴ כִּי־מִבֵּית הַסּוּרִים יֵצֵא לְמֶלֶךְ כִּי גַם בְּמַלְכוּתוֹ נוֹלַד הַשֵּׁ: ¹⁵ רְאִיתִי אֶת־כָּל־הַחַיִּים הַמְהַלְכִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עִם הַיֵּלֵד הַשְּׁנֵי אֲשֶׁר יַעֲמֵד תַּחְתּוֹ: ¹⁶ אִי־יִקְצֵץ לְכָל־הָעַם לְכָל אֲשֶׁר־הִיָּה לִפְנֵיהֶם גַּם הָאֲחֵרוֹנִים לֹא יִשְׁמַחוּ־בּוֹ כִּי־גַם־זֶה הַכֹּל וְרַעֲיוֹן רוּחַ: ¹⁷ שָׁמַר רַגְלֵיךָ בְּאֲשֶׁר תִּלְךָ אֶל־בַּיִת הָאֱלֹהִים וְקָרוֹב לְשִׁמְעַת מַתַּת הַכִּפְסִילִים זָבַח^b כִּי־אֵינְךָ יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רַע:

5 אֶל־תִּבְהַל עַל־פִּיךָ וּלְבָבְךָ אֶל־יִמְהָר לְהוֹצִיא דָבָר לִפְנֵי הָאֱלֹהִים כִּי הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם וְאַתָּה עַל־הָאָרֶץ עַל־כֵּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מַעֲטִים:

² כִּי בָּא הַחֲלוֹם בְּרַב עֲגִין וְקוֹל כִּסִּיל בְּרַב דְּבָרִים: ס
³ כְּבֹאשׁוֹ תִדַּר נִדָר לְאֱלֹהִים אֶל־תִּאָחֵז לְשִׁלְמוֹ כִּי אִין חֲפִץ בְּכִסִּילִים

אֶת אֲשֶׁר־תִּדַר שְׁלָם: ⁴ טוֹב אֲשֶׁר לֹא־תִדַר מִשְׁתַּדָּד וְלֹא תִשְׁלָם: ⁵ אֶל־תִּתֵּן אֶת־פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת־בְּשׂוּרְךָ וְאֶל־תִּאמַר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ^a כִּי שְׁנֵנָה הִיא לְמָה יִקְצַף הָאֱלֹהִים עַל־קוֹלְךָ וְחַבַּל אֶת־מַעֲשֵׂה^b יְדֶיךָ:

⁶ כִּי בְרַב חֲלָמוֹת וְהַבָּלִים וּדְבָרִים הַרְבֵּה כִּי אֶת־הָאֱלֹהִים יִרְא: ⁷ אִם־עָשָׂק רָשׁ וְגִזֵּל מִשְׁפָּט וְצַדִּיק תִּרְאֶה בַמִּדְיָה אֶל־תִּתְמַם עַל־הַחֲפִץ כִּי גָבַהּ מֵעַל גָּבוֹה שָׁמַר וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם: ⁸ וְיִתְרוֹן אָרֶץ

בְּכָל הַיּוֹם מֶלֶךְ לְשִׂדָּה נֶעְבֵּד:

⁹ אֶהָב כֶּסֶף לֹא־יִשְׁבַּע כֶּסֶף וּמִי־אֶהָב בְּהֶמְזִין לֹא תִבּוֹאָה גַם־זֶה הַקָּל: ¹⁰ בְּרִבּוֹת הַטּוֹבָה רַבּוֹ אֲזַכִּילָהּ וּמִה־כִּשְׁרוֹן לִבְעֻלָּיָהּ כִּי אִם־רְאִית עֵינָיו:

¹¹ מִתּוֹקָה שְׁנַת הַעֲבֹד אִם־מַעֲט וְאִם־הַרְבֵּה יֹאכַל וְהַשְׂבָּע לַעֲשׂוֹר

10 a-a prps השני האחד || 14 l c nonn MSS || ואי לו 1 c cdd mlt || יפל האחד השני || 15 ? add || האסורים || 17 a 1 c Q 130MSS 688 רגלך; K רגליה || b-b s זבח || 7MSS || האלהים || Cp 5, 5 a 688 || 6 ° latet ut vid crpp; prps ודברים הבלים || 6 מעשי 88 Or || 9 l prb הזמן || הוא Q; היא K || 8 (cf 2) ברב עגון חלומות והבלים בדברים || 10 l prb c Q || ראות; K ראית.

אֵינְנוּ מְנִיחַ לוֹ לִישׁוֹן: ¹² יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רְאִיתִי תַחַת
הַשֶּׁמֶשׁ עֹשֶׂה שְׂמֹר לְבַעֲלָיו לְרַעְתּוֹ: ¹³ וְאָבָד הָעֶשֶׂר הַהוּא בְּעַנְיָן
רָע וְהוֹלִיד בֵּן וְאִין בְּיָדוֹ מְאוֹמָה: ¹⁴ כִּי אֲשֶׁר יֵצֵא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרוֹם
יָשׁוּב לְלֶכֶת כְּשֶׁבֵא וּמְאוֹמָה לֹא־יֵשֵׂא בְּעַמְלּוֹ שִׁילֶךְ בְּיָדוֹ: ¹⁵ וְגַם־זֶה
רָעָה חוֹלָה כָּל־עֲמַת שְׂבֵא בֶן יֶלֶךְ וּמֵה־יִתְרוֹן לוֹ שִׁיעַמֵּל לְרוּחַ: ¹⁶ גַּם
כָּל־יָמָיו בַּחֲשָׁד יֹאכֵל וְכַעַס הִרְבָּה וְחִלּוֹ וְקִצְפָּה:
¹⁷ הִנֵּה אֲשֶׁר־רְאִיתִי אֲנִי טוֹב אֲשֶׁר־יָפָה לְאָכֹל וּלְשִׂתּוֹת וּלְרֵאוֹת
טוֹבָה בְּכָל־עַמְלּוֹ שִׁיעַמֵּל תַּחַת־הַשֶּׁמֶשׁ מִסֶּפֶר יְמֵי־חַיָּו אֲשֶׁר־נָתַן־
לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי־הוּא חֶלְקוֹ: ¹⁸ גַּם כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים
עֹשֶׂה וּנְכֻסִים וְהַשְׁלִיטוֹ לְאָכֹל מִמֶּנּוּ וּלְשִׂתּוֹת אֶת־חֶלְקוֹ וּלְשִׂמְחָה
בְּעַמְלּוֹ זֶה מַתַּת אֱלֹהִים הִיא: ¹⁹ כִּי לֹא הִרְבָּה יוֹזֵר אֶת־יָמָיו חַיָּו
כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ:

6 ¹ יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רְאִיתִי תַחַת הַשֶּׁמֶשׁ וְרַבָּה הִיא עַל־הָאָדָם:
² אִישׁ אֲשֶׁר יִתְּן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה וּנְכֻסִים וְכָבוֹד וְאֵינְנוּ חֹסֵר לְנַפְשׁוֹ
מִכָּל אֲשֶׁר־יִתְּאוֹה וְלֹא־יִשְׁלִיטֵנוּ הָאֱלֹהִים לְאָכֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נִכְרִי
יֹאכְלֵנוּ זֶה הַכֹּל וְחִלּוֹ רָע הוּא: ³ אִם־יֹלִיד אִישׁ מֵאָה וּשְׁנַיִם רַבּוֹת
יִחְיֶה זָרָב וְשִׁיחֵיָו יְמֵי־שָׁנָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא־תִשָּׁבַע מִן־הַטּוֹבָה וְגַם־
קְבוּרָה לֹא־הִיְתָה לוֹ אִמְרָתִי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנֶּפֶל: ⁴ כִּי־בִהְבֵּל כָּא
וּבְחֲשָׁד יֶלֶךְ וּבְחֲשָׁד שָׁמָו וְכִסְהָ: ⁵ גַּם־שֶׁמֶשׁ לֹא־רָאָה וְלֹא יָדַע גִּחַת
לְזֶה מִזֶּה: ⁶ וְאֵלָיו תִּיָּה אֵלָף שָׁנִים פְּעֻמִּים וְטוֹבָה לֹא רָאָה הִלָּא
אֶל־מְקוֹם אַחַד הַכֹּל הַזֶּה:

⁷ כָּל־עַמְלָה הָאָדָם לְפִיָּהוּ וְגַם־הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלָא:
⁸ כִּי מֵה־יִזְתֵּר לְחֻכָּם מִן־הַכֶּסֶל מֵה־לָּעֵנִי יוֹדַע לְהִלָּךְ נֶגֶד הַחַיִּים:
⁹ טוֹב מֵרְאֵה עֵינַיִם מֵהִלָּךְ־נַפְשׁ גַּם־זֶה הַכֹּל וְרַעוּת רוּחַ:
¹⁰ מֵה־שִׁחִיָּה כָּבֵד נִקְרָא שָׁמָו וְנֹדַע אֲשֶׁר־הוּא אָדָם וְלֹא־יֹכֵל לְדִין
עִם שֶׁהַתְּקוּף מִמֶּנּוּ: ¹¹ כִּי יִשְׁדַּבְּרִים הִרְבָּה מִרְבִּים הַכֹּל מֵה־יִתֵּר
לְאָדָם: ¹² כִּי מִי־יֹדַע מֵה־טוֹב לְאָדָם בְּחַיִּים מִסֶּפֶר יְמֵי־חַיָּו הַכֹּל
וְיַעֲשֶׂם כְּצֶל אֲשֶׁר מִי־יִגִּיד לְאָדָם מֵה־יְהִיָּה אַחֲרָיו תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ: 8

14 68Σ Hier שִׁילֶךְ || 15 1 prb כָּל־עֲמַת || 16 a-a 1 c 6 וְכַעַס || 17 a-a ? 1 אֲשֶׁר יָפָה || 18 b 1 c Q חַיָּו || 19 ? 1 עֲנִיָּה ||
Cp 6, 1 20MSS + חוֹלָה (cf 5,12) || 3 0° prps וְרַבִּים יְהִי || 8 prps מִי־יֹדַע || 10 Q Or שְׂמִיָּה, K frt 'שִׁחִיָּה' ex שְׂמִיָּה (cf 2,22).

7^a טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הגלגל^b:

2 טוב ללכת אל-בית-אבל מלכת אל-בית משתה

באשר הוא סוף כל-האדם והחי יתן אל-לבז:

3 טוב פעם משחוק פי-כרע פנים ייטב לב:

4 לב חכמים בבית אבל ולב פסילים בבית שמחה:

5 טוב לשמע גערת חכם מאיש שמע שיר פסילים:

6 פי כקול הסירים תחת הסיר פן שתק הפסיל וגם-זה הבל:

7^a פי העשק יהולל חכם ויאבד את-לב מתנה^b:

8 טוב אחרית דבר מראשיתו טוב ארך-רוח מנבה רוח:

9 אל-תבהל ברוחך לכעוס פי כעס בחיק פסילים וגוח:

10 אל-תאמר מה ה'ה שהימים הראשנים היו טובים מאלה

פי לא מחכמה שאלת על-זה:

11 טובה חכמה עם-גחלה ויתר לראי השמש:

12^a פי בצל החכמה בצל הפספ ויתרון זעת החכמה תחיה בעליה:

13 ראה את-מעשה האלהים פי מי יוכל לתקן את אשר עותו:

14^a ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה גם את-זה לעמת-זה

עשה האלהים על-דברת שלא ימצא האדם אחריו מאומה:

15 את-הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אבד בצדקו ויש רשע

מאריך ברעתו: 16 אל-תהי צדיק הרבה ואל-תתחכם

יותר למה תשומם: 17 אל-תרשע הרבה ואל-תהי סכל למה תמות

בלא עתה: 18 טוב אשר תאחז בזה וגם-מזה אל-תנח את-ידיך פי

ירא אלהים יצא את-כלם: 19 החכמה תעז לחכם מעשרה

שליטים אשר היו בעיר: 20^a פי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה-

טוב ולא יחסא: 21^a גם לכל-הדברים אשר ידברו אל-

תתן לבך אשר לא-תשמע את-עבדך מקללך: 22^a פי גם-פעמים

רבות ידע לבך אשר גם-את קללת אחרים: 23^a כל-זה

נפיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני: 24^a רחוק מה-

שהיה ועמק ועמק מי ימצאני: 25^a סבותי אני ולבי^a

Cp 7, 1^a sic M (M maj) || ^b prps הגלגל cf 63 || 2 sic Q^{Or}; K^{Or} המשתה ||

7^a frt vb quaedam exc, expl gr (Prv 16,8) מרב תבואות | מרב מעט בצדקה || בלא משפט

|| ^b prps מתנים (Aboth 1,1) || 10 63 בח' || 11 prps מנ' || 12^a SSV

|| cf 2,3; בצל... בצל || 18 65MSS ידיך || 22 Q אתה || 25^a 79MSS SSV בצל (cf 2,3);

prps ונתתי לבי לתור || err ex lin prox.

לדעת ולתור ובקש חכמה וחשבון ולדעת רשע לִסְלֹת וְהַסְכִּלוֹת
 הוֹלְלוֹת^b: ²⁶ וּמוֹצֵא אֲנִי מֵרַמְפוֹת אֶת־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הִיא מְצוּדִים
 וְחַרְמִים לְבָהּ אֲסוּרִים יְדִיהָ טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמְלֹט מִפְּנֵה וְחוֹטֵא
 יִלְכֹּד בָּהּ: ²⁷ וְרָאָה זֶה מִצְּאֵתִי אֲמַרְהָ קִהְלֹתִי אַחַת לְאַחַת לִמְצֵא
 חֲשָׁבוֹן: ²⁸ אֲשֶׁר עוֹד־בִּקְשָׁה נִפְשִׁי וְלֹא מִצְּאֵתִי אָדָם אֶחָד מֵאַלְפֵי
 מִצְּאֵתִי וְאִשָּׁה בְּכָל־אֵלֶּה לֹא מִצְּאֵתִי: ²⁹ לְבָד רָאָה־נָה מִצְּאֵתִי אֲשֶׁר
 עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם יִשָּׂר וְהִמָּה בִקְשׁוֹ חֲשָׁבֹנוֹת רַבִּים:

8 ¹ מִי כִּהְחַכְמֶם וּמִי יוֹדֵעַ פֶּשֶׁר דְּבַר

חֲכַמַּת אָדָם תֵּאִיר פָּנָיו וְעוֹ פָּנָיו יִשְׁנָא:

² אֲנִי פִי־מִלֶּךְ שָׁמַר וְעַל דְּבַר־תְּשׁוּבָת אֱלֹהִים: ³ אֶל־תִּבְהַל מִפָּנָיו
 תִּלְךְ אֶל־תַּעֲמֹד בְּדַבַּר רַע כִּי כָל־אֲשֶׁר יִחַפֵּץ יַעֲשֶׂה: ⁴ בְּאֲשֶׁר דְּבַר־
 מִלֶּךְ שִׁלְטוֹן וּמִי יֹאמַר־לוֹ מִה־תַּעֲשֶׂה:

⁵ שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דְּבַר רַע וְעַת וּמִשְׁפָּט יֵדַע לֵב חָכֵם:

⁶ כִּי לְכָל־חַפֵּץ יֵשׁ עֵת וּמִשְׁפָּט כִּי־רַעַת הָאָדָם רַבָּה עָלָיו: ⁷ כִּי־אֵינְנו
 יֹדֵעַ מִה־שִׁיחִיָּה כִּי כֹאֲשֶׁר יִהְיֶה מִי יִגִּיד לוֹ: ⁸ אֵין אָדָם שְׁלִיט
 בְּרוּחַ לְכָל־זֶה אֶת־הָרוּחַ וְאֵין שִׁלְטוֹן בְּיוֹם הַפְּנוֹת וְאֵין מִשְׁלַחַת
 בַּמִּלְחָמָה וְלֹא־יִמְלֹט רַשַׁע אֶת־בְּעָלָיו: ⁹ אֶת־כָּל־זֶה רָאִיתִי וְנִתְּוֵן
 אֶת־לִבִּי לְכָל־מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַחַת הַשָּׁמַשׁ עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט
 הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ:

¹⁰ וּבִבְלֹן רָאִיתִי רַשָּׁעִים קְבָרִים וְכֹאֲוִי וּמִמְקוֹם^b קְדוֹשׁ יִהְלְכוּ
 וַיִּשְׁתַּפְּחוּ^c בְּעִיר אֲשֶׁר כָּן־עָשׂוּ נִסְיָה הִבֵּל: ¹¹ אֲשֶׁר אֵין־נַעֲשֶׂה
 פִּתְגָם^b מַעֲשֶׂה^c הָרַעַה מִהֵרָה עַל־כֵּן מָלֵא לֵב בְּנֵי־הָאָדָם בָּהֶם לַעֲשׂוֹת
 רַע: ¹² אֲשֶׁר חָטָא עָשָׂה רַע מֵאֵת וּמֵאַרְיָד לוֹ כִּי נִסְיֹדֵעַ אֲנִי אֲשֶׁר
 יִהְיֶה־טוֹב לִירְאֵי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יִירָאוּ מִלִּפְנֵי: ¹³ וְטוֹב לֹא־יִהְיֶה
 לְרַשָּׁע וְלֹא־יֵאֲרִיךְ יָמָיו כַּצֵּל אֲשֶׁר אֵינְנו יִרָא מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים: ¹⁴ יִשָּׁ־
 הִבֵּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִשָּׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֱלֹהִים

²⁵ ^b 1 prb הוֹלְלוֹת (cf ad 1,17) || ²⁶ 1 prb וְאִי || ²⁷ 1 prb אֲמַר הַקְּהִלֹתִי || cf 12,8 || Cp 8, 1 1? יִשְׁנָא cf Thr 4,1^b; 68 וּמוֹצֵא אֲנִי מֵרַמְפוֹת (2,1; 3,17. 18), aut 1 c 68 אֶת־ (אֲנִי) || 3 116MSS sv וְאֵל || 4 17MSS 6 minus bene אֲשֶׁר || 5 15MSS 6 מִשְׁפָּט || 9 6 || 10 ^a 1 saltem וּמִמְקוֹם, vel 1 c 6 || ^b 1 vel c 26MSS (incl cod Hill) וְכֹאֲוִי, vel 1 c 6 || ^c 1 וְיִשְׁתַּפְּחוּ || 20MSS ΑΣΘ sv, minus bene, וְיִשְׁתַּפְּחוּ || 11 ^a 1 מֵאֵן || 12 1 c 6 || 13 1 prb (cf 6,30) מַעֲשֶׂה || 12 1 c 6 מֵאֵן || ^b 1 c 5MSS^w פִּתְגָם || ^c 1 prb (cf 6,30) מַעֲשֶׂה || 12 1 c 6 מַעֲשֶׂה ||

כַּמַּעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וְיֹשֵׁר רַשָּׁעִים שְׂפָנִיעַ אֱלֹהִים כַּמַּעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים
אָמַרְתִּי שְׁנַם-זֶה הַבָּל: ¹⁵ וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת-הַשְּׂמֵחָה אֲשֶׁר אֵין-טוֹב
לְאָדָם תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּי אִם-לְאָכַל וְלִשְׂתוֹת וְלִשְׂמוֹחַ וְהוּא יִלְוֶנוּ
בְּעַמְלֹו יָמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר-נָתַן-לֹו הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

¹⁶ כִּי אֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת-לִבִּי לְדַעַת חֻקָּה וּלְרְאוֹת אֶת-הָעֲגוֹן אֲשֶׁר
נַעֲשֶׂה עַל-הָאָרֶץ כִּי גַם בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה שָׁנָה בְּעֵינָיו אֵינְנו רְאוּהָ:
¹⁷ וְרָאִיתִי אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוּכַל הָאָדָם לְמַצּוֹא אֶת-
הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת-הַשָּׁמֶשׁ בְּשׁוֹל אֲשֶׁר יַעֲמַל הָאָדָם לְבַקֵּשׁ
וְלֹא יִמְצָא וְגַם אִם-יֹאמֶר הַחֲכָם לְדַעַת לֹא יוּכַל לְמַצּוֹא:

⁹ וְכִי אֶת-כָּל-זֶה נָתַתִּי אֶל-לִבִּי וּלְבוֹרֵי אֶת-כָּל-זֶה אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים
וְהַחֲכָמִים וְעַבְדֵיהֶם בְּיַד הָאֱלֹהִים גַּם-אֶהְבֶּה גַם-שִׂנְאָה אֵין יוֹדֵעַ
הָאָדָם הַכֹּל לְפָנֵיהֶם: ² הַכֹּל כִּי אֲשֶׁר לְכָל מַקְרָה אֶחָד לְצַדִּיק וְלַרְשָׁע
לְטוֹבִי וְלַשְׂהוֹר וְלַטָּמֵא וְלַזָּבֵחַ וְלַאֲשֶׁר אֵינְנו זֹבַח כַּטָּמֵא^b
הַנִּשְׁבָּע כִּי אֲשֶׁר שְׂבוּעָה יִרְאֶה: ³ זֶה וְרַע בְּכָל אֲשֶׁר-נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
כִּי-מַקְרָה אֶחָד לְכָל וְגַם לֵב בְּנֵי-הָאָדָם מִלֹּא-רָע וְהוֹלְלוֹת^a בְּלִבָּבָם
בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרֵיהֶם^b אֶל-הַפְתִּימִים: ⁴ כִּי-מִי אֲשֶׁר יִבְחַר אֶל

כָּל-הַחַיִּים יֵשׁ בְּטַחֲוֹן כִּי-לְכָלֵב חַי הוּא טוֹב מִן-הָאָרֶץ הַפְתִּימִים:
⁵ כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שְׂיִמְתּוּ וְהַפְתִּימִים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה וְאֵין-עוֹד
לָהֶם שָׂכָר כִּי נִשְׁבַּח וְזָכְרָם: ⁶ גַּם-אֶהְבֶּתֶם גַּם-שִׂנְאֵתֶם גַּם-קִנְיָתֶם
כִּבְר אֶבְדָה וְחִלַּק אֵין-לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם בְּכָל אֲשֶׁר-נַעֲשֶׂה תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ:

⁷ לֵךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וְשִׂתֵּה בְלִב-טוֹב יֵינֶךָ
כִּי כָבֹד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת-מַעֲשֵׂיךָ:

⁸ בְּכָל-עֵת יִהְיוּ בְגִידֶיךָ לְבָנִים וְשִׁמֹן עַל-רֹאשְׁךָ אֶל-יַחְסָר:

⁹ וְרָאֵה חַיִּים עִם-אִשָּׁה אֲשֶׁר-אֶהְבֵּת כָּל-יָמֵי חַיֵּי הַבְּלָךְ אֲשֶׁר נָתַן-
לְךָ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ^a כָּל יָמֵי הַבְּלָךְ^b כִּי הוּא^b חִלְקֶךָ בְּחַיִּים וּבְעַמְלֹוֶךָ
אֲשֶׁר-אַתָּה עֹמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: ¹⁰ כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יִדְדֶךָ לַעֲשׂוֹת

ולבִּי רָאוּהָ (cf 1,16) || ^b 1 prb c 68 || אֶת- ^a 118MSS mire || Cp 9, 1 || ^a 17? ||
sed prps ולְתוֹר; cf 1,13; 2,3; 7,25) || 1/2 || ^{c-c} 1 c (6)Σט בְּאֲשֶׁר ||
לְפָנֵיהֶם הַבָּל: בְּאֲשֶׁר || ^b Var^B בְּחַטָּא || 2 || ^a ins c 68ט ולְרַע ||
(הַבָּל sed cum || 2 || ^a etiam || 2,26; 7,26; 8,12; 9,18 || 3 || ^a 1 prb וְהוֹלְלוֹת (cf ad 1,17) || ^b 1 prb c Σ ||
וְאַחֲרֵיהֶם || 4 || 1 c Q 22MSS 68טט וְיַחְבֵּר (בר- MS¹⁰); K || יַבְחַר || 9 || ^{a-a} di c 7MSS 88 (errore
repet) || ^b sic Q^{Or}; K^{Or} || היא || 10 || MSS^W || לעֲשׂוֹת בְּחַחךָ ||

בְּחַכְמֵי עֲשָׂה כִּי אֵין סַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְנִעַת וְחֻקְמָה בְּשֵׂאוֹל אֲשֶׁר
אֲתָה הַלֵּךְ שָׁמָּה:

11 שְׁבִיתִי וְרָאָה תַּחַת־הַשָּׁמֶשׁ כִּי לֹא לַפְּלִים הַמְרוֹץ וְלֹא לַגְּבוּרִים
הַמְּלַחֲמָה וְגַם לֹא לַחֲכָמִים לֶחֶם וְגַם לֹא לַנְּבִנִים עֵשֶׂר וְגַם לֹא
לַיָּדָעִים חֵן כִּי־עַת וּפְנֵעַ יִקְרָה אֶת־כָּלָם: 12 כִּי גַם לֹא־יִדַע הָאָדָם
אֶת־עֵתוֹ כִּדְנִיִּם שֶׁנֶּאֱחָזִים בְּמִצּוֹדָה רָעָה וְכַצְּפָרִים הַאֲחֻזּוֹת בַּפֶּחַ
כֶּהֱם יוֹקְשִׁים^b בְּנֵי הָאָדָם לַעַת רָעָה כְּשֶׁתַּפּוֹל עֲלֵיהֶם פֶּתָאִם:

13 גַּם־זֶה רְאִיתִי חֻקְמָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וַיְגִדוּלָה הִיא אֵלַי: 14 עֵיר
קִטְנָה וְאֲנָשִׁים בָּהּ מַעֲט וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב אֶתָּה וּבִגְנָה
עָלֶיהָ מִצּוֹרִים גְּדוֹלִים: 15 וַיִּמְצָא כָּהּ אִישׁ מִסָּבֵן חֹכֵם וּמִלֹּט־הָיָה
אֶת־הָעֵיר בְּחֻקְמָתוֹ וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת־הָאִישׁ הַמְּסָבֵן הַהוּא:
16 וְאָמַרְתִּי אֲנִי טוֹבָה חֻקְמָה מִגְּבוּרָה וְחֻקְמַת הַמְּסָבֵן בְּזוּיָה וּדְבָרָיו
אֵינָם נִשְׁמָעִים:

17 וְדִבְרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים מִזְעַקַת מוֹשָׁל בַּכְּסִילִים:
18 טוֹבָה חֻקְמָה מִכָּלִי קָרֵב וְחֹטֵא אֲחֹד יֵאָבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה:
10 יִזְבּוּבֵי מוֹת יִבְאִישׁ יִבְיַע^b שְׁמֹן רוֹקֵחַ יִקַּר מִחֻקְמָה מִכְּבוֹד^c
2 לֵב חֲכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לְשִׂמְאוֹ: [סְבָלוֹת מַעֲט:

3 וְגַם־בְּדֶרֶךְ כְּשֶׁהִסְכֵּל הַלֵּךְ לְבוֹ חֶסֶד וְאֶמֶר לְכָל סָכַל הוּא:
4 אִם־רוּחַ הַמוֹשָׁל תַּעֲלֶה עָלֶיךָ מִקּוֹמָה אֲל־תִּנָּח כִּי מִרְפָּא יִנָּיֵחַ
חֲטָאִים גְּדוֹלִים:

5 יֵשׁ רָעָה רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כְּשֶׁנִּגְנָה שִׂיִּצָּא מִלִּפְנֵי הַשִּׁלִּיט:
6 גִּתֵּן הַסְּכָל^b בְּמִרוֹמִים רַבִּים וְעִשִׂירִים בְּשִׂפְלָה יִשְׁבוּ:
7 רְאִיתִי עֲבָדִים עַל־סוּסִים וְשָׂרִים הֹלְכִים בְּעַבְדִּים עַל־הָאָרֶץ:
8 חֲפָר גּוֹמֵץ בּוֹ יִפּוֹל וּפְרִץ גָּדָר יִשְׁכְּנוּ גִחֵשׁ:
9 מִמְּסִיעַ אֲבָנִים יַעֲצֹב כֶּהֱם בּוֹקֵעַ עֵצִים יִסָּכֵן בָּם:
10 אִם־קִתְּהָ הַבְּרָזָל וְהוּא לֹא־פָנִים קִלְקֵל
וְחִילִים יִגְבֵּר וַיִּתְרוֹן יִהְיֶשֶׁר חֻקְמָה:
11 אִם־יִשָּׂךְ הַנְּחֹשׁ בְּלוֹא־לַחֵשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לְכַעַל הַלְּשׁוֹן:

12 ^a ? dl (dittoqr ex linea inf) || ^b ? 1 נוקשים || 14 1 c 2MSS 63Σθ
Cp 10, || וחטא || 18 prps וחטא || 15 114MSS 6^{Ab} וחכם || 18 prps וחטא || Dt 20,20; Jes 29,3) מצורים
ויקר החכמה ומב' prps החכמה || ^c 124MSS 8θ || ^a 1 ויבאישו || ^b dl (dittoqr) c 63Σ || ^c 6 א 63ΣAZ הסכל || ^b 1 במ' || 3 K תאבד || Q plur MSS כששכל || 6 א 63ΣAZ הסכל || 10 ^{oo} prps הכמה הכשיר prps ח' הכשיר.

12 דברי סִיחָבֶם תָּן וּשְׁפֹתַיִת כָּסִיל תְּבַלְעֵנִי:

13 תִּתְחַלֵּת דְּבַר־יִפְיֵהוּ סִכְלֹת וְאַחֲרֵית פִּיֵהוּ הַזְלֹלֹת רָעָה:

14 וְהַסְכֵּל יִרְבֶּה דְבָרִים לֹא יִדַע הָאָדָם מֵה־שִׁיחָהּ^b

וְאֲשֶׁר יִדְעָה מֵאַחֲרָיו מִי יִגִּיד לוֹ:

15 עֲמַל הַכְּסִילִים תִּינָגְעֵנִי אֲשֶׁר לֹא יִדַע לִלְכַת אֶל־עִיר:

16 אִי־לָךְ אֶרֶץ שְׁמִלְכָךְ גַּעַר וְשִׁנְיָךְ בְּכָקָר יֹאכְלוּ: [וְלֹא בִשְׁתֵּי:

17 אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׁמִלְכָךְ בְּן־חֹזְרִים וְשִׁנְיָךְ בְּעֵת יֹאכְלוּ בְּגִבּוֹרָה

18 בְּעֲצֵלְתִים יִמְךָ הַמְּקַרָּה וּבְשִׁפְלוֹת יָדַיִם יִדְלָךְ הַבַּיִת:

19 לְשֹׁחֹזֵק עֲשִׂים לֶחֶם וְנִין יִשְׁמַח תַּיִם וְהַכֶּסֶף יַעֲגֶה אֶת־הַכֶּל:

20 גַּם בְּמַדְעָךָ מִלֶּךָ אֶל־תִּקְלַל וּבְחַדְרֵי מִשְׁכַּבְּךָ אֶל־תִּקְלַל עֲשִׂיר

כִּי עֹזֵף הַשָּׁמַיִם יִזְלִיךְ אֶת־הַקּוֹל וּבַעַל הַכְּנָפַיִם יִגִּיד^b דְּבָר:

11 שְׁלַח לַחֲמָה עַל־פְּנֵי הַמַּיִם כִּי־כָרַב הַיָּמִים תִּמְצָאֵנִי:

2 תִּתְחַלֵּק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוֹנָה כִּי לֹא תִדַע מֵה־יִהְיֶה רָעָה עַל־הָאָרֶץ:

3 אִם־יִמְלֹאוּ הָעֵבִים נְשָׁם עַל־הָאָרֶץ יִרְיָקוּ

וְאִם־יִפּוֹל עֵץ בְּדָרוֹם וְאִם בְּצָפוֹן מְקוֹם שִׁיפּוֹל הָעֵץ שָׁם יִהְיֶה^b:

4 שְׁמֵר רוּחַ לֹא יִזְרַע וְרֹאֶה בְּעֵבִים לֹא יִקְצוֹר:

5 כִּי־אֲשֶׁר אֵינָךְ יִזְרַע מֵה־דָרֶךְ הַרוּחַ בְּעֲצָמִים בְּבֶטֶן הַמַּלְאָה

כִּכָּה לֹא תִדַע אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־הַכֶּל:

6 בְּכָקָר זָרַע אֶת־זֶרְעֶךָ וְלִשְׂרֵב אֶל־תִּנְחַת יָדֶךָ

כִּי אֵינָךְ יֹדַע אִי זֶה יִכְשַׁר הַזֶּה אוֹ־זֶה וְאִם־שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד טוֹבִים:

7 וּמִתּוֹק הָאֵזֶר וְטוֹב לַעֲיָנִים לְרֹאזֹת אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ:

8 כִּי אִם־שְׁנַיִם הַרְבֵּה יִחִיהַ הָאָדָם בְּכֹלֵם יִשְׁמַח

וְיִזְכֹּר אֶת־יָמֵי הַחַשְׁדָּן כִּי־הַרְבֵּה יִהְיֶה כָּל־שִׁבְעָה הַכֶּל:

9 שְׁמַח בְּתוֹר בְּיִלְדוּתֶךָ וְיִטִּיבֶךָ לְבָךְ בֵּימֵי בְחֹרֹזְתֶיךָ

וְהַלֵּךְ בְּדַרְכֵי לְבָךְ וּבְמֹרְאֵי עֵינֶיךָ

וְדַע כִּי עַל־כָּל־אֱלֹה יִבְיֹאֵךְ הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט:

10 וְהִסְרָ כַּעַם מִלְּבָבְךָ וְהִעֲבֵר רָעָה מִבְּשָׂרֶךָ

כִּי־הִילָדוֹת וְהַשְׁחָרוֹת הַכֶּל:

18^a prps || הַכְּסִיל 5MSS 15 || שִׁיחָהּ 33MSS || וְלֹא 14^a

הַכְּנָפַיִם 20^a K || בְּעֲצֵלֹת יָדַיִם (cf Prv 31,27; dittogr), vel || בְּעֲצֵלֹת

הַכְּנָפַיִם || 4MSS^b || יִרְיָקוּ... בְּצָפוֹן Cp II, 3^{a-a} 1 c Var^W || יִגִּיד 1^b || כְּנָפַיִם

1 prb vel יִהְיֶה, vel יִהְיֶה (cf 2,22) || 5^{oo} 1 prb c 40MSS || בְּעֲצָמִים 9 l c Q 100MSS אַה—.

12 וַיִּזְכֹּר אֶת־בוֹרְאֵיהָ בְיָמָיו בַּחֲרוּתֶיהָ עַד אֲשֶׁר לֹא־יָבֹאוּ יָמָיו תְּרַעָה
וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אִי־לִי כִּהֶם חֲפָץ:
2 עַד אֲשֶׁר לֹא־תִחַשֵּׁד הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים
וְשָׁבוּ הָעֵבִים אַחַר הַגְּשָׁם:
3 בַּיּוֹם שִׁיזְעוּ שְׁמֵרֵי הַבַּיִת וְהִתְעוּתוֹ אֲנָשֵׁי הַחֵייל
וּבִטְלוּ הַטַּחְנוֹת כִּי מַעֲטוֹ וְחִשְׁכוֹ הָרָאוֹת בְּאַרְבּוֹת:
4 וְסִנְרֵי דְלָתַיִם בְּשׁוֹק בְּשֹׁפֶל קוֹל הַטַּחְנָה
וְיָקוּם לְקוֹל הַצִּפּוֹר וַיִּשְׁחוּ כָּל־בְּנוֹת הַשִּׁיר:
5 גַּם מִגְּבֵה יִירָאוּ וְחִתְחִתִּים בְּדֶרֶךְ
וַיִּגְאָץ^b הַשֶּׁקֶד וַיִּסְתַּבֵּל^c הַחֲזָב וְתַפְרָה^d הָאֲבִיוֹנָה
כִּי־הִלֵּךְ הָאָדָם אֶל־בַּיִת עֲלָמוֹ וְסָבְבוּ בְשׁוֹק הַסּוֹפְרִים:
6 עַד אֲשֶׁר לֹא־יִרְחֹקִי חֶבֶל הַכֶּסֶף וְתַרְזִץ^e גִּלְת הַזָּהָב
וְתִשָּׁבֵר כּוֹ עַל־הַפְּבֹיעַ וַיִּנְרֵץ הַגִּלְגָּל אֶל־הַבּוֹר:
7 וַיִּשָּׁב^f הָעֶפְרַיִם עַל־הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל־הָאֱלֹהִים
8 הַבֵּל הַבָּלִים אָמַר הַקּוֹהֶלֶת הַכֹּל הֶבֶל: [אֲשֶׁר נָתַנָּה:
9 וַיִּתֵּר שְׁתֵּיהֶם קִהְלֵת חֲכָם עוֹד לְפַדְיָעַת אֶת־הָעַם וְאֵן וְחִקָּר
תַּסֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה: 10 בְּקֶשׁ קִהְלֵת לְמַצָּא דְבַר־יִחְפָּץ וְכִתּוֹב יִשָּׁר
דְּבַר־אֱמֶת:
11 דְּבַר־יִחְפָּץ בְּדַרְבְּנוֹת וְכַמְשֻׁמְרוֹת נְטוּעִים בְּעֵלֵי אֲסָפוֹת נִתְּנוּ
מִרְעָה אֶחָד:
12 וַיִּתֵּר מִהֶסְהָה בְּנֵי הַזָּהָר עֲשׂוֹת סִפְרִים הַרְבֵּה אֵין קֶץ וְלֹהֵג
[הַרְבֵּה יִגְעַת בְּשָׂר:
13 סוּף^a דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע^b אֶת־הָאֱלֹהִים יִרְא וְאֶת־מַצוֹתָיו שְׁמוֹר
כִּי־נָה כָּל־הָאָדָם: 14 כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה
הָאֱלֹהִים יִבֵּא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל־נַעֲלָם אִם־טוֹב וְאִם־רָע:

Cp 12, 1 cdd plur בוראָה || 4 Var^B, male, ויקום || 5 ^a 1 prb || יירא || ^b 1 prb || וינץ || ^c 28MSS || ויסתבל || ^d voc incert: prps ותפרה (*albis capparis flosculis canos senis significantibus*) || ^e Or על || 6 ^a 1 c 6 (prb) שטו ונתק; K ונתק; Q 39MSS || ותרץ || ^b 1 (Ez 29,7) || 7 ^a 1 prb || וישב || ^b mlt MSS || יו 1 c שטו וכתוב vel (c 5MSS) || וכתב || II prps מבצלי (cf 6 παρδ) || 13 ^a sic 𐤀 (O maj) || ^b 6S שמע.